

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6. De sufficientia illorum argumentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

ur secundo modo argumētum, sic dicitur Christus F
siam resurrectionē argumētis declarasse, inquantū
per quādā evidentia signa, se vere resurrexisse osten
dit. vnde in græco, ubi nos habemus, in multis argu
mentis, loco argumēti, ponitur tecmirion, quod est
signum evidens ad probandum: quæ quidem signa
resurrectionis Christus ostēdit discipulis pp duo. pri
mo quidem, quia non erant corda eorum disposita,
ad hoc quod de facili fidem resurrectionis accipe
rent, vnde ipse dicit eis Luc. vlti. O stulti & tardi cor
de ad credendum, & Mar. vltimo exprobrauit illis
incredulitatem eorum & duritiam cordis. Secūdo,
vt per huiusmodi signa eis ostēsa, efficacius eorum
testimonium redderetur, secundum illud 1. Ioan. 1.
Quod vidimus, & audiimus, & manus nostræ con
tractauerunt, hoc testamur.

AD PRIMVM ergo dicendū, q̄ Amb. ibi loquitur
de argumentis, secundum rationem humanam pro
cedentibus, quæ inualida sunt ad ea, quæ sunt fidei
ostendenda, sicut ostensum est. †

In corp. art.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ meritum fidei est ex
hoc, quod homo ex mandato Dei credit quod non
videt. vnde illa sola ratio meritum excludit, quæ fa
cit videri per scientiam id, quod credendo proponi
tur, & talis est ratio demonstratiua. Huiusmodi autē
rationes Christus non induxit ad resurrectionem
suam declarandam.

In solutione
præc. ad 2.

AD TERTIVM dicendum, quod (sicut dictum est) H
meritum beatitudinis, quod causat fides, non totali
ter excluditur, nisi homo nollet credere, nisi ea quæ
videt: sed q̄ aliquis ea quæ non videt, credat p̄ aliqua
signa visa, non totaliter fidem euacuat nec meritum
eius: sicut & Thomas, cui dictum est, Quia vidisti
me, credidisti, aliud vidit & aliud credidit: vidit vul
nera, & credidit Deum. Est autem perfectioris fidei,
qui non requirit huiusmodi auxilia ad credendū: unde
ad arguendum defectum fidei in quibusdam Do
minus dicit Ioā. 4. Nisi signa & prodigia videritis, nō
creditis. Et secundū hoc potest intelligi, quod illi, q̄
sunt tam prompti animi, vt credant Deo etiā signis
non visis, sint beati per comparisonem ad illos, qui
non credunt nisi talia uideant.

ARTICVLVS VI.

† Super Questionis
quingentesimæ
Articulum sextum.

Vtrum argumenta, quæ Christus indu
xit, sufficienter manifestauerint
resurrectionem eius.

Titulus clarus.
In corpore ē
vna conclusio
responsiua, qua fito.
Vtraque manifesta
tio resurrectionis, sci
licet per testimoniū,
& per argumentum,
id est signum sensibi
le, fuit sufficiens in
suo genere: hoc est
altera in genere testi
monii, altera in gene
re signi sensibilis.

Et intellige suffi
cientiam ad causan
dam certū inem fi
dei, non certitudi
nem scientiæ. Ma
nifestatur conclusio
quo ad primam par
tem, primo de testi
monio angelorum,
secundo de testimo
nio scripturarum.

AD SEXTVM sic proceditur.
Videtur, q̄ argumenta quæ
Christus induxit, non sufficienter
manifestauerint veritatē resurre
ctionis eius. Nihil enim ostendit
Christus discipulis post resurre
ctionem, quod etiā angeli homi
nibus apparētes, uel non ostende
runt uel ostendere nō poterunt:
nam angeli frequēter in humana
effigie se hominibus ostenderūt,
& cum eis loquebātur, & conuer
sabantur, & comedebant, ac si es
sent homines veri, sicut patet Ge
n. 18. de angelis, quos Abraham
suscepit hospitio, & in libro To
biæ, de Angelo, qui eū duxit & re
duxit: & tamen angeli non habēt

vera corpora naturaliter sibi uni
ta, quod requiritur ad resurrectio
nem. non ergo signa quæ Chris
tus discipulis exhibuit, fuerunt
sufficientia ad resurrectionē eius
manifestandam.

¶ 2. Præc. Christus resurrexit resur
rectione gloriosa, id est, habēs si
mul humanam naturam cum glo
ria: sed quædam Christus ostēdit
discipulis, quæ videntur esse con
traria naturæ humanæ: sicut quod
ab oculis eorum euauit, & q̄ ad
eos ianuis clausis intrauit: quæ
autem videntur esse contraria glo
riæ: puta quod manducauit & bi
bit, & quod habuit vulnereum ci
catrices. ergo videtur quod illa ar
gumenta non fuerint sufficientia,
neque conuenientia ad fidem re
surrectionis ostendendam.

¶ 3. Præc. Corpus Christi nō erat tale post resurrexio
nem, vt tangi deberet ab homine mortali, vnde & ip
se dixit Magdalenæ Io. 20. Noli me tangere: nondū
enim ascendi ad patrem meum. non ergo fuit cōue
niens quod ad manifestandā ueritatem resurrectio
nis suæ, seipsum discipulis palpandum exhiberet.

¶ 4. Præc. Inter dotes glorificati corporis, præcipua
videtur esse claritas, quam tamen in resurrectione
nullo argumento ostendit. ergo videtur quod suffi
cientia fuerint illa argumenta ad manifestandā qua
litate resurrectionis Christi.

¶ 5. Præc. *Angeli in testes resurrectionis inducti, ex
ista dissonantia euangelistarum, insufficientes viden
tur. Nam apud Mat. Angelus super lapidem reuolu
rum, apud Marcum vero, intras angelus describitur
visus a mulieribus ingressis monumentum. Et rur
sus ab istis vnus, a Ioanne duo sedentes, a Luca vero
duo stantes describuntur. in conuenientia ergo vidē
tur testimonia resurrectionis.

SED CONTRA est, quod Christus, qui est Dei sapi
entia, suauiter & conuenienter disponit omnia, vt dici
tur Sap. 8.

RESPON. Dicendum, quod Christus resurrectionem
suam dupliciter manifestauit, scilicet testimo
nio & argumento, siue signo, & vtraque manifesta
tio in suo genere fuit sufficiens. Est enim vtrius du
plici testimonio ad manifestandam suam resurrectio
nem discipulis: quorum neutrum potest refelli.
Quorum primum est testimonium angelorum, qui
mulieribus resurrectionem annuntiauerunt, vt pa
teret per omnes euangelistas. Aliud autem est testimo
nium scripturarum, quas ipse proposuit ad ostensio
nem suæ resurrectionis, vt dicitur Luca ultimo. Ar
gumenta etiam fuerunt sufficientia ad ostendendam
veram resurrectionem, & gloriosam. Quod autem
fuerit vera resurrectio, ostendit vno modo ex parte
corporis. Circa quod, tria ostendit. Primo qui
dem, quod esset corpus verum & solidum, non cor
pus phantasticum vel rarum, sicut est aer. Et hoc
ostendit per hoc, quod corpus suum palpabile præ
buit: vnde ipse dicit Lucæ vltim. Palpate, & videte,
quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me ui
detis habere. secundo ostendit quod esset corpus hu
manum, ostendendo eis veram effigiem, quam ocu
lis intuerentur. tertio ostendit eis, quod esset idem
numero corpus, quod prius habuerat, ostēdo eis
vulne.

Quilneri eicatrices: vnde vt legitur Luc. vi. dixit eis Videte manus meas, & pedes meos, quia ego ipse sum. Alio modo, ostendit eis veritatem suam resurrectionis ex parte animae, iterato corpori unita. Et hoc ostendit per opera triplicis vitae. Primo quidem, per opera vitae nutritivae, in hoc, quod cum discipulis manducavit & bibit, ut legitur Luc. vi. Secundo per opera vitae sensitivae, in hoc, quod discipulis ad interrogata respondebat, & praesentes salutabat, in quo ostendebat se & videre, & audire. Tertio, per opera vitae intellectivae, in hoc quod eis loquebatur, & de scripturis diserebat. Et ne quid deesset ad perfectionem manifestationis, ostendit etiam se habere divinam naturam, per miraculum quod fecit in piscibus capiendis, & ulterius per hoc, quod eis ianuis clausis intravit secundum enim quod Greg. * dicit in Hom. palendam carnem Dominus praebuit, qua ianuis clausis introduxit, ut esse post resurrectionem ostenderet corpus suum, & eiusdem naturae, & alterius gloriae, similiter etiam ad proprietatem gloriae pertinebat, quod subito ab oculis eorum evanuit, ut dicitur Lucae vi. quia per hoc ostendebatur, quod potestate eius erat videri, & non videri: quod pertinet ad conditionem corporis gloriosi, ut supra dictum est.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod licet singula argumentorum non sufficerent ad manifestandam perfecte Christi resurrectionem, tamen anima simul accepta perfecte Christi resurrectionem manifestant, maxime propter scripturam testimonium, & angelorum dicta, & etiam ipsius Christi assertionem miraculis confirmatam: angeli autem apparentes non assererent se homines esse, sicut asseruit Christus vere se hominem esse. Et tamen aliter Christus manducavit, & aliter angelum nam quae corpora ab angelis assumpta, non erant corpora viva vel animata, non erat vera comestio, licet esset vera cibi contritio, & traectio in interiori partem corporis assumpti: vnde & angelus dixit Tobiae 10. Cum essem vobiscum, videbar quidem vobiscum manducare, & bibere: sed ego cibo inuisibili vior: sed quia corpus Christi vere fuit animatum, vera fuit eius comestio. ut enim Aug. * dicit 13. de Civit. Dei, non potestas, sed egestas edendi, corporibus resurgentium auferretur. vnde sicut Beda * dicit, Christus manducavit, potestate, non egestate.

AD SECUNDUM dicendum, quod (sicut dictum est) argumenta quaedam inducebantur a Christo ad probandam veritatem humanae naturae, quaedam vero ad probandam gloriam resurgentis. Ceditio autem naturae humanae, secundum quod in se consideratur (quantum scilicet ad statum praesentem) contrariatur conditioni gloriae, secundum illud 1. ad Corinthios. 15. Seminatur in infirmitate, surget in virtute. & ideo ea quae inducuntur ad ostendendam conditionem gloriae, videntur habere contrarietatem ad naturam, non simpliciter, sed secundum statum praesentem, & e contrario. vnde Gregor. * dicit in Homil. quod duomira, Dominus ostendit, dum post resurrectionem corpus suum, & incorruptibile, & tamen palpabile demonstravit.

AD TERTIUM dicendum, quod (sicut Aug. * dicit super Ioan.) hoc quod Dominus dixit, Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum, sic dictum est vt

A in illa femina figuraretur ecclesia de gentibus, quae in Christum non credidit, nisi cum ascendisset ad patrem: aut sic in se credi voluit Iesus, hoc est sic se spiritualiter tangi, quod ipse & pater vnum sunt. Eius quippe intimis sensibus quodammodo ascendit ad patrem, qui sic in eo profecerit, ut patri agnoscat aequalem. Haec autem carnaliter adhuc in eum credebatur, quem sicut hominem flebat: quod autem Maria alibi legitur Christum tetigisse, quando simul cum aliis mulieribus accessit, & tenuit pedes eius, quaestio nem non facit, ut Severianus dicit: siquidem illud de figura est, hoc de sexu: illud de divina gratia, hoc de humana natura: vel sicut Chrysosto. * dicit, volebat haec mulier adhuc cum Christo conuersari, sicut & ante passionem, & pra gaudio nihil magnum cogitabat: quamuis caro Christi multo melior facta fuerit resurgendo. Et ideo dixit: nondum ascendi ad patrem meum, quasi dicat, non astitimes me iam terrenam vitam agere, quod enim in terris me vides, hoc est, quia nondum ascendi ad patrem meum, sed in promptu est quod ascendam: unde subditur, Ascendo ad patrem meum, & patrem vestrum.

AD QUARTUM dicendum, quod sicut Augustinus * dicit in Dialogo ad Orosium, Clarificata carne Dominus resurrexit: sed noluit in ea clarificatione discipulis suis apparere, quia non possent oculis suis talem claritatem prospicere: si enim antequam moreretur pro nobis, & resurgeret, quando transfiguratus est in monte, discipuli sui eum videre non potuerunt, quanto magis glorificata carne Domini eum videre non potuerunt? Est etiam considerandum, quod post resurrectionem Dominus hoc praecipue volebat ostendere, quod idem ipse esset, qui mortuus fuerat, quod multum poterat impedire, si eis sui corporis claritatem ostenderet: nam immutatio quae fit secundum aspectum, maxime ostendit, diversitatem eius, quod videtur: quia sensibilia communia (inter quae est vnum & multa, vel idem & diversum) maxime diiudicat visus: sed ante passionem, ne infirmitatem passionis eius discipuli despicerent, intendebat Christus eis gloriam maiestatis suae ostendere, quam maxime demonstrat claritas corporis. Et ideo ante passionem, gloriam suam demonstravit discipulis per claritatem, post resurrectionem autem per alia indicia.

AD QUINTUM dicendum, quod sicut Aug. * dicit in lib. de Consensu Euang. possumus intelligere unum angelum visum a mulieribus, secundum Mat. & Mar. ut eas ingresses in monumentum accipiamus, in aliquo spatium, quod erat aliqua maceria communitum, atque ibi vidisse angelum * sedentem a dextris, quod dicit Marcus. Deinde dum introspicerent locum in quo iacuerat corpus Domini, visos ab eis alios duos angelos, primo quidem sedentes ut dicit Ioan. & postea eos surrexisse, ut stantes viderentur, ut dicit Lucas.

Ende considerandum est de causalitate resurrectionis Christi. Tertia S. Thomae.

QVAESTIO LVI.

De resurrectionis Christi causalitate, in duos articulos diuisa.

Ende considerandum est de causalitate resurrectionis Christi. Tertia S. Thomae.

Super Quaestiois quinquagesimaseptae articulum primum.

Titulus clarus. In corpore vna est conclusio: Resurrectio Christi est causa nostrae resurrectionis. Probat tripliciter. Primo ratioc...

Homil. 85. in Io. super illud, noli me tangere. 1. 3.

Homil. 85. in Io. super illud, noli me tangere. 1. 3.

Argamens supplementum.

lib. 3. c. 24. to mo 4.

Homil. 85. in Euang. par. 10 a prin.

Trac. 122. a med. illius com. 9.

Homil. 85. in Io. super illud, noli me tangere. 1. 3.

In dial. 65. q. 14. in prin. com. 4.

lib. 3. c. 24. to mo 4.

Supra lapsidem reuolutum a monumento, sicut dicit Mar. ut hoc sit sedentem.